BULGARIA - TURKEY IPA CROSS-BORDER

PROGRAMME CCI Number: 2007CB16IPO008

Programme co-funded by the EUROPEAN UNION

ЗАПЛАХИ

- УРБАНИЗАЦИЯ
- ШУМ
- ОТПАДЪЦИ
- ХИМИКАЛИ

***Project title*:" For a Better Life"**
№ 2007CB16IPO008-2011-2-051

Kavakli Municipality – Lead Partner

Straldzha Municipality- a Partner

Значение на ландшафта (природните местности)

Местностите се разделят на природни и културни. На практика в Европа няма области, които са чисто "природни" (без влияние и намеса на хората). Взаимовръзката между природата и хората зависи от мястото — поради разликата във физическите условия (топография, климат, геология, почви и биота) и видовете човешка дейност.

- Природните местности са важни като:

  местообитания на дивата природа

  източник на природни ресурси

  източник на икономически ползи

  място за отдих

  пазители на културното наследство

Местообитания на дивата природа

Природните местности имат важна функция като местообитания на много растения и животни.

Природни ресурси

Природните местности предлагат разнообразие от ресурси за потребностите на хората.

Икономически ползи

Природните местности с разнообразен характер се предпочитат от посетителите пред местностите с интензивна икономическа дейност или инфраструктура.

Място за отдих и естетически преживявания

Хората търсят хармонични природни местности, за да си осигурят различни начини за отдих и спорт, възможности за вдъхновение и уединение, физическо и духовно възстановяване и място,където да обогатяват знанията си.

Културно наследство

Местностите имат значение със своето културно наследството — чрез него поддържат националното самосъзнание на местните хора.

В България

В България се очертават ярко типичните два полюса на урбанистичното развитие: от една страна — малък брой големи градове — агломерации с голяма концентрация на население, производствени фондове, дейности, а също и екологични проблеми и от друга страна — периферни изостанали селскостопански райони с малки населени места, намаляващо население и затихващо развитие.

- **Ландшафт (природни местности)**

  Ландшафтът на България е сравнително добре запазен. Някои специфични заплахи са:

  • изоставяне на селскостопанските територии,

  • експанзия на градовете,

  • стандартизация на строителните материали и архитектурата,

  • минна дейност,

  • сметища.

Шум

Способността за разпознаване на звуци е от изключително значение за живота на хората и комуникацията между тях.

Терминът шум се използва за нежеланите звуци, съпътстващи различни природни явления или човешки дейности, като: транспорт, индустриална дейност, работа вкъщи и др.

Шумът и околната среда

Изследванията показват, че в Европа:

• Около 450 млн. жители (65% от цялото население) са подложени на високи нива на шум (над 55 dB в продължение на 24 часа), предизвикващи раздразнение и безпокойство.

• Около 113 млн. европейци (17%) са подложени на шум с ниво над 65 dB, което има сериозни последствия за здравето.

• Около 10 млн. души са под въздействието на непозволени нива на шума (над 75 dB в продължение на 24 часа).

В големите градове шумът е от два до три пъти по-висок в сравнение със средното ниво за страната. Общоприето е, че шумът на открито не трябва да надвишава 65 dBпрез деня, а за новостроящите се жилищни райони това ниво е 55 dB.

Въздействие

Най-често шумът причинява раздразнение заради затруднена комуникация с околните, нарушаване на съня или обезпокояване по време на работа или почивка.

Нарушаване на съня
Това е може би най-често срещаното въздействие на шума, което води до влошаване на качеството на съня. За избягването му е необходимо случайните шумове (като прелитането на самолет или преминаването на кола) да не превишават нивото от 55 dB.

Затрудняване на комуникацията
Степента на влияние на шума при разговор или при слушане на музика зависи от начина, по който те се осъществяват. Увеличаването на нивото на шума принуждава говорещия да повиши тона и/или да се приближи по-близо до събеседника, за да могат да се разбират.

Ниво на шума от около 35 dB започва да пречи на комуникацията между хората. Нормален разговор е невъзможен при шум, превишаващ 70 dB.

- **Психофизиологични ефекти**
  Това са най-често: физиологичниятстрес, а при по-високи нива на шума — реакции на кръвоносната система, а също така негативни последици за нервната система, поведението и продуктивността на хората.

  Излагането на шум е стресов фактор за човешкото здраве, изразяващ се в забележими изменения на кръвното налягане и сърдечния ритъм.

  Въздействието на шума върху другите живи организми е все още недостатъчно добре изучено.

  Икономическата цена
  Шумът има и своите икономически измерения. Наличието на силен шум в непосредствена близост до жилищен имот снижава цената, на която би могъл да бъде отдаден под наем или продаден. Предизвиканите от шума болести, намаляването на производителността или пък по-големият брой инциденти вследствие на недоспиване имат своята цена, която обаче е трудно измерима количествено.

Източници на шум

Основните източници на шум са: шосейният, въздушният и железопътният трафик, промишлеността и някои дейности, свързани с отдиха.

Шум от пътния трафик

Пътният трафик е най-големият източник на шум с ниво над 55 dB. Това се дължи на нарастването на пътния транспорт през последните години, въпреки въвеждането на по-строги изисквания към шума, причинен от двигателите с вътрешно горене.

При скорост на движение над 40 км/час шумът, предизвикан от гумите, е по-силен от шума на двигателя.

Учените са изчислили, че:

• всяко нарастване на броя на колите с 25% води до увеличаване на шума с 1 децибел;

• шумът, предизвикан от един камион, се равнява на шума на 8 леки автомобила.

- **Шумът от летищата и въздушния трафик**
  Шумовото замърсяване на околната среда вследствие на въздушния трафик е значително по-слабо от предизвиканото от автомобилите. Две противоположни тенденции определят сегашното и бъдещото въздействие на този вид шум: от една страна, нараства броят на по-безшумните самолети, а от друга — полетите стават все повече.

- **Шумът от железопътния трафик**
  Шумът, предизвикан от железопътния транспорт, е далеч по-малък проблем в сравнение с шума от шосейния трафик. По обща преценка той не обезпокоява хората толкова много, по-специално през нощта. Плановете за по-нататъшно разширяване на железопътната мрежа обаче, ще увеличат броя на изложените на този вид шум.

- **Шум от места за отдих и развлечение**
  Обикновено силният шум, идващ от места за отдих и развлечение, има преди всичко местен характер. Това са стадиони и спортни центрове, паркове за развлечение, дискотеки и рок-концерти. Често този шум се смесва с шума от промишлени предприятия.

  Някои нови развлечения, като моторни спортове, автомобилизъм по черни пътища, водни скутери и др., предизвикват много шум и пречат на останалите туристи и почиващи.

- **Шумът от промишлена дейност**
  В промишлената дейност в Европа рядко се наблюдават нива на шума над 75 dB, като най-често са до 55 dB. Това обаче не означава, че шумът от предприятията е маловажен екологичен проблем. Обратното: твърде често той може да предизвика безпокойство, да причини стрес или сериозно да влоши емоционалното състояние на хората. Шумни са всички видове промишлени дейности, започвайки от малките работилници и стигайки до големите предприятия на тежката индустрия.

В България

- Нивото на шума в населените места, индустриалните зони и районите на пътните магистрали, пристанища, гари, летища, курортни зони и зони за отдих се контролира през последните 20 години чрез системи за мониторинг, въведени от Министерството на здравеопазването.

  Измервания на нивата на шума се извършват и от някои други институции и лаборатории — това са измервания, предимно свързани с увреждането от шума в промишлените предприятия, строителни обекти, транспортни центрове, пътни магистрали и др.

Източници на шум

Основен източник на наднормени стойности на шум е трафикът. В централните градски части на големи градове като София, Пловдив, Русе, Варна, Бургас шумът е над пределно-допустимите норми през деня, през нощта, пред и зад жилищните сгради, както и вътре в обитаваните помещения предимно на долните етажи.

Сериозен проблем е шумът, предизвикан от асансьорни шахти, трафопостове, изградени в самите жилищни блокове, от денонощни магазини, ресторанти, дискотеки, барове и други увеселителни заведения, намиращи се в сгради за обитаване. Неподходящото разположение на големи спортни комплекси допринася също така за допълнително шумово натоварване на средата.

Комуналните дейности от типа на събиране и извозване на сметта и депониране на битовите отпадъци, ремонти на водопроводи и пътни платна са източници на допълнителен шум в населените места.

Значителни източници на шум са автогарите, бензиностанциите, гаражите, автомобилните сервизи, строителните площадки, складовете за строителни материали и големите супермаркети. Например нивото на шум в района на кв. "Мотописта" в София е било в границите на допустимите норми до момента на изграждането и влизането в експлоатация на супермаркет "BILLA" на бул. "България".

- Сериозни проблеми, свързани с шумово натоварване предизвикват и летищата, станциите на метрото, ж.п гарите и пътните магистрали.

  Проследяването на динамиката на шумовото натоварване разкрива, че шумът в централните части на населените места е свързан с използуването на предимно стари и не добре поддържани моторни превозни средства, концентрацията на търговските дейности и сравнително старата инфраструктура с тесни улици, неподходящи кръстовища, неправилно управляван поток от моторни превозни средства.

  В някои градове излишно се увеличи броят на бензиностанциите. Дадени са разрешения за изграждане на гаражи и автосервизи в рамките на населените места, понякога близо до училища и детски градини. Значителна част от градовете и селата нямат околовръстни пътища, предназначени за тежкотоварни коли и тирове. Някои трасета за извозване на сметта преминават през или близо до крайните квартали. Все още автогари, складове или тържища се намират в чертите на населени квартали.

  Шумът, идващ от производствени дейности, бележи тенденция към намаление със закриването на редица стари обекти, преустройството на съществуващите промишлени площадки и редуцирането на капацитета на някои предприятия. Задължително е условието за изграждане на плътни високи огради и залесителни пояси. Все по-често се използуват съвременни архитектурни решения със създаване на екрани, насипи и площи, засадени с дървета за редуциране на шума в населените места. Има проекти за изнасяне на някои рискови производства, складови бази и търговски обекти извън средата за обитаване.

